

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך לט, תשמ"ח

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

טוביה פרשל

לְמוֹ – לָנוּ

בפיוט להושענא רבה "אנא אַזון" (מחזור סוכות, מהד' דניאל
גולדשמידט עמ' 190):

אנא זכר־לנו אב יִדְעָךְ
חסדךְ למו בהודיעך
והושיעה נא

נראה לפרש:

אנא זכר־לנו אב ידעך [=הכירך]
בהודיעך [=בהראותך] למו [=לנו] חסדך
והושיעה נא

אמנם בדרך כלל מתפרשת המלה למו – להם, ברם כבר העיר
הרב חיים העליר בחוברתו "על תרגום השבעים בקונקורדנציה
היכל הקודש בתוספת הערות וביאורים וחקירות במדע התנ"ך"
(ניו־יורק, תש"ד, עמ' 16–17), כי המלה למו אינה משמשת רק
לגופים נסתרים. מוצאים אנו כי התרגומים הארמיים, תרגום

השבעים, הפשיטתא והוולגטה מתרגמים לפעמים מלה זו: לנו. ראה למשל, תרגום אונקלוס לדברים לג, ב. לפי זה השתמש כאן הפייטן בשתי צלעות הבית בשתי מלים שונות ל"לנו"¹.

1. יש שהמלה למו פירושה לו (ראה בחוברתו של הרב העליר הנ"ל). היו שפירשו כאן למו במובן זה: אנא זכר לנו אב ידעך אשר הודעת – הבטחת – לו חסדך. אולם דומני כי המלה בהודיעך אינה מתיישבת יפה לפי פירוש זה. ניכר – מתוך השוואה עם בתים אחרים של הפיוט – כי "בהודיעך" מתייחסת ל"זָכַר". זכור לנו זכותו של אברהם על ידי הודעתך (הראותך) לנו חסדך.